

НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

РЕЦЕНЗИЯ

от

Проф. д.ик.н. Димитър Трендафилов Йончев, НБУ, гр. София, жк „Младост“ 3, вх. 2, моб. тлф 0878 299 428, на научните трудове, представени по конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ в област на висшето образование „9. Сигурност и отбрана“, професионално направление „9.1. Национална сигурност“, обявен в Държавен вестник бр. 95/08.11.2024 г. с кандидат доц. д-р Йордан Стоянов Дойков

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на НБУ

Трудовете, които авторът предлага за рецензиране, приемам. Статиите и докладите са публикувани в открити публични издания (с изключение на една статия, която е под печат), както и монографията, благодарение на което е създадена възможност за всекиго, който проявява интерес към тази проблематика да се запознае с тях.

Общият брой точки придобити от публикациите на кандидата надхвърлят държавните минимални изисквания от 760 точки. По някои от показателите доцент Дойков е надхвърлил минималните изисквания, като в резултат на това е набрал 795 точки. Посочил е 10 случая на цитиране.

Намирам, че представените трудове и доказаните цитирания отговарят на минималните държавни изисквания за заемане на академичната длъжност

„професор“, съгласно чл. 29, ал. 2 и ал. 3 от ЗРАСРБ, както и на изискванията на чл. 64, ал. 2 и ал. 3 от Наредбата за развитие на академичния състав на НБУ.

II. Изследователска дейност и резултати

1. Оценка на монографичния труд, включваща оценка на научните и научно-приложните приноси на автора

Монографичният труд в обем от 380 страници, с увод, три глави и заключение е озаглавен „Войната, военното дело и армията“ с подзаглавие „Социологически и политологически подходи“. Подзаглавието показва според автора, че това е първи том от поредица от три тома. Амбицията на доцент Дойков е да обхване предметното поле още по-пълно, като приложи и други подходи към неговия анализ.

Монографията прави впечатление на задълбочено и съвместно проведено изследване. Изборът на темата показва желанията и стремежите на автора, които отговарят на широката му осведоменост по разглежданите въпроси.

Ясно е, че предметното поле е биографично свързано с него, със съдбата му на професионален военен. Научната амбиция на доцент Дойков обаче го отвежда отвъд цеховата затвореност на строго военния поглед към това предметно поле. Той се посвещава на задачата да го интерпретира през призмата на други погледи, на други подходи, различни от собствено военните. Тук се появява необходимостта от боравенето с други научни езици, с други терминологии и с нетипични за военната проблематика понятийни апарати. В този случай не можем да не се съгласим с твърдението на Ричард Рорти, че новото е описанието на съществуващото с нов, различен от досегашния, език. Този маниер на работа в науката е известен

отдавна. С него например Тома Аквински е „покръстил“ Аристотел. Но това е трудоемък и сложен процес (достатъчно е да се погледне обема на „Сумата“ на Т. Аквински). Доцент Дойков е приел предизвикателството и съвсем не е случайно, че са му необходими поне още два тома, за да придобие трудът му желаното от него завършено очертание.

В това конкретно начинание той не поставя началото като първооткривател. Монографичният труд го показва съвсем ясно. За да развива мислите си, авторът се обляга на подходящо подбрани цитати, които интерпретира. Така чрез тях читателят вижда колко различни и достатъчно отдалечени от военната проблематика автори са я подлагали на интерпретация от позициите на техните научни области. Сред тях доцент Дойков е открил особеното значение на идеите на Фотев, който е предприел сравнително ограничена, но тъкмо такава стъпка, каквата е в основата на замисъла на автора. Този замисъл е посочен от доцент Дойков в монографията, когато обобщава приложения социологически подход към интерпретирането на проблемното поле. „Същността на представения социологически подход е разгръщане на обяснителна схема посредством основни социологически категории. Те са основният конструкт на изведените от нас тезиси.“ (с.184)

Подобна е изследователската логика на автора и във втората същностна част на монографичния труд, посветена на прилагането на политологическия подход към изследователското поле.

Следва да се отбележи важна особеност на авторския стил, каквата е неговата дидактическа насоченост. Той борави умело с примери, както в исторически, така и в съвременен план и въвежда казуси, за да провокира творческото мислене в читателя.

Това може да се отнесе към практическо приложните приноси на монографичния труд. Неговият основен научен принос обаче е в друго. Той е в сполучливия опит на доцент Дойков да предложи относително пълна систематизация на социологическите и на политологическите интерпретации на войната, армията и военното дело. Така споменаваните от него други автори с подобни резултати биват обединени по един непротиворечив начин в цялостна социологическа и политологическа картина на предметното поле, обогатени с оригиналните разсъждения на автора.

2. Оценка на приносите в останалите приложени публикации, направени след назначаването на академичната длъжност „доцент“.

В публикациите, последвали избора на д-р Йордан Дойков за доцент, е задълбочен анализът на политическото решение в сферата на сигурността, като акцентът е поставен върху реално осъществените избори и действия на България. Продължен е и интересът към проблемите на войната, като вниманието е насочено към съвременните процеси в региона.

Като принос в тези публикации следва да се приеме високата степен на конкретност при анализа на политическото решение. Така този тематичен кръг, който винаги е бил в ползрението на д-р Дойков получава нови измерения и от тук по-висока практическа стойност.

Следва да се отбележи, че всички публикации от този период са в редактирани издания, като две от тях са с задължително рецензиране.

Към практическите приноси на публикациите освен монографията се отнасят и учебните пособия, публикувани от доцент Дойков през въпросния период.

Налице са данни за превод на научен труд от френски на български език. Става дума за едно от ключовите произведения на Карл Шмид „Теория на партизанина“. Този щрих допълва приносите на доцент Дойков като учен, като преводач и преподавател.

3. Цитирания от други автори

В приложените материали са посочени десет цитирания от други автори. Посочванията са съгласно изискванията с подробни данни за изданието, в което са цитирани, както и данните за публикацията на Дойков от която е привлечен цитатът. Прави впечатление, че авторите, които са цитирали доцент Дойков, са били предимно заинтересувани от възгледите му за политическото решение. Вероятно този интерес ще послужи на кандидата като ориентир в следващите му изследвания и публикации.

4. Оценка на резултатите от участие в изследователски проекти и приложение на получените резултати в практиката

Кандидатът е работил по два изследователски проекта с пряка насоченост към повишаване на ефективността на работата на служители, работници и студенти в условията на предизвикателствата на съвременната среда. Достъпът до тях, както и на представените резултати, е на адреси: <http://hdl.handle.net/20.500.12641/13894>
<http://hdl.handle.net/20.500.12641/13893>.

По своята изследователска програма доцент Дойков работи по две монографии и докторска дисертация, като в този план е включена и разработката на следващия том от „Войната, военното дело и армията“.

III. Учебна и преподавателска дейност

1. Аудиторна и извънаудиторна заетост, работа в електронния обучителен модул, осигуряване на стажове, работа със студенти и докторанти

През есенния семестър на 2023/24 година доцент Дойков има 180 часа аудиторна заетост и 315 часа извънаудиторна заетост. През пролетния семестър на същата година има съответно 90 и 120 часа. От тези часове 75 са ангажирани с провеждане на стажа „Антитерористична защита на стратегически обекти“. Тази натовареност надхвърля изискванията за 180 аудиторни и 60 тренингови часа заетост.

Кандидатът участва в държавни изпитни комисии (2 пъти), ръководи дипломанти бакалаври (2-ма души), рецензира магистърски тези (7 броя) и бакалавърски (17 броя).

Доцент Дойков присъства на три различни обучения за работа в електронния обучителен модул и на сайта на НАЦИД.

2. Оценки от анкетите на студентите

Съгласно приложено писмо в тази връзка посочената оценка от студентските анкети по петобалната система е много добър 4,24.

IV. Административна и обществена дейност

1. Участие в колективни органи на управление на НБУ

Доцент Дойков участва редовно в заседанията на департаментния

съвет в качеството си на преподавател и заедно с това в качеството си на директор на Лаборатория за специализирани изследвания на рисковете и сигурността към департамент „Национална и международна сигурност“.

2. Обществена активност

От 2004 г. доцент Йордан Дойков е член на Българската асоциация по политически науки.

V. Лични впечатления от кандидата

Макар и бегли, получени по време на някои срещи и на участия в научни конференции, впечатленията ми за доцент Дойков са подчертано положителни.

VI. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Проблематиката в публикациите на доцент д-р Йордан Дойков е твърде обширна. Този факт неизбежно създава някои проблеми, като обхватност на изворите, балансиране на привлечените знания, използването на разнообразни научни корпуси и езици. В съдържателен план биха могли да бъдат отправени към автора редица въпроси, но това не е тема в рамките на една рецензия, а е в полето на научната дискусия. Тук обаче ще си позволя една бележка, свързана с езика. Тя се отнася до част от публикациите и особено до монографичния труд. По-голямата част от цитираните автори използват високо професионален език със съответната конвенционална лексика и когато доцент Дойков ги коментира, той използва техния език за да

улесни задачата си. Така на страниците на монографията се редуват пасажи с различна езикова структура, която е улеснила логиката на изложението, но затруднява читателя при срещата с него. Препоръката ми е при следващите стъпки в това отношение един такъв текст да бъде отново прочетен и приведен от автора към езика, който ще улесни възприемането на логиката на изложението от възможно най-широк кръг читатели. Още повече че талантът на доцент Дойков да излага подходящо мислите си е очевиден.

Това нека да се приема като препоръка, а не толкова като критика.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В съгласие с всичко изложено дотук давам обща положителна оценка на цялостната академична дейност на кандидата доцент, доктор Йордан Стоянов Дойков и гласувам положително за допускането му до избор от Академичния съвет на НБУ за заемане на академичната длъжност „професор“, в област на висшето образование „9. Сигурност и отбрана“, професионално направление „9.1. Национална сигурност“.

Дата: 01 януари 2025 г.

Проф. д.ик.н. Димитър Йончев